

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 9Cdo/213/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2320204727
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Igor Belko
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:2320204727.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Martina Holiča, vo veci starostlivosti súdu o maloletého T. Š., nar. X.X.XXXX, bytom ako matka, dieťa rodičov: matky T. L., nar. X.XX.XXXX, bytom B. U. XX/X, U., zastúpenej JUDr. Milošom Chrenkom, advokátom so sídlom Hlavná 25, Trnava, a otca Y. Š., nar. X.X.XXXX, bytom Š. W. XXXX/X, X., t. č. K. XXX/XX, U., zastúpeného spoločnosťou JUDr. Michal Krutek, s.r.o., advokátskou kanceláriou so sídlom Hlavná 11, Trnava, o návrhu otca na zmenu zverenia maloletého dieťaťa, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 19P/176/2020, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11CoP/43/2022 z 26. júla 2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Galanta rozsudkom č. k. 19P/176/2020-250 z 15. februára 2022 návrh otca na zmenu zverenia maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti otca zamietol (výrok I.), znalkyni L.. I. W., L.. priznal odmenu a náhradu hotových výdavkov v celkovej výške 49,67 eura (výrok II.) a súčasne upravil účtáreň súdu, aby po právoplatnosti rozhodnutia sumu vo výške 49,67 eura poukázala na účet znalkyne, a to v časti 6,64 eura z preddavku zloženého otcom a v časti 6,64 eura z preddavku zloženého matkou, a v časti vo výške 36,39 eura zo štátnych prostriedkov (výrok III.). Rodičom maloletého dieťaťa súd uložil nahradiť Slovenskej republike prostredníctvom Okresného súdu Galanta titulom náhrady trov štátu každému sumu vo výške 18,20 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok IV. a výrok V.). O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok VI.).

2. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh otca na zmenu zverenia maloletého Maxima do výlučnej osobnej starostlivosti otca, alternatívne do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, je nedôvodný a je potrebné ponechať v platnosti úpravu práv a povinností rodičov k maloletému obsiahnutú v rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 12P/170/2019-84 z 5. marca 2020 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Galanta č. k. 12P/170/2019-260 z 18. februára 2021, nakoľko od posledného rozhodnutia súdu nedošlo k takej zmene pomerov na strane účastníkov konania, ktorá by odôvodňovala zmenu výchovného prostredia u maloletého T.. Súd prvej inštancie prihliadal na názor maloletého T., že chce bývať u otca, avšak za rozhodujúce považoval závery znalkyne, v zmysle ktorých neodporúčala zmenu výchovného prostredia u maloletého T. jeho zverením do výlučnej osobnej starostlivosti otca, ani do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, a to s poukazom na vyvíjajúcu sa osobnosť maloletého T., ktorá je disharmonická, modelovaná pervazívnou vývinovou poruchou (Aspergerov syndróm). Maloletý je síce schopný vyjadriť svoj názor, avšak vzhľadom na svoj vek (v čase rozhodovania súdu 12 rokov a 11 mesiacov) a stanovenú diagnózu si nedokáže plne uvedomiť dlhodobější vplyv výchovného prostredia na jeho budúci psychický, sociálny a fyzický vývin. Konštatoval, že obaja rodičia majú skutočný záujem o

maloleté dieťa, sú schopní mu zabezpečiť riadnu výchovu, avšak miera schopnosti pozitívne vplyvať na maloleté dieťa je u otca v porovnaní s matkou vzhľadom na jeho osobnostnú štruktúru znížená, jeho vplyv na výchovu a osobnostný rozvoj maloletého je slabší, keďže otec sa väčšinou prispôsobuje želaniam maloletého, nemotivuje ho k činnostiam, ktoré by prispeli k jeho osobnostnému rozvoju primeranému jeho stanovanej diagnóze. Od obdobia, odkedy bol maloletý v prevažnej starostlivosti otca, možno negatívne hodnotiť nedostatočné regulovanie času dieťaťa tráveného modernými technológiami a nedostatočnú podporu rozvoja fyzických, sociálnych zručností maloletého dieťaťa. Aj keď maloletý vníma otca, ako človeka, s ktorým sa dá dohodnúť, a výchovné prostredie u matky vníma ako prísne, direktívne, obťažujúce, podľa názoru súdu prvej inštancie je so zreteľom na vývoj maloletého dieťaťa výchovné prostredie u matky adekvátne oproti výchovnému prostrediu u otca, ktoré sa s ohľadom na spôsob trávenia voľného času javí byť menej vhodné a málo podnetné. Súd prvej inštancie nepovažoval za vhodnú ani úpravu striedavej osobnej starostlivosti rodičov o maloleté dieťa, a to ani napriek skutočnosti, že maloletý väčšinu času trávi v domácnosti svojho otca, nakoľko maloletý s ohľadom na svoj vek a diagnózu potrebuje stabilné a viac podnetné výchovné prostredie, ktoré má zabezpečené vo výchovnom prostredí u matky rôznymi adekvátnymi aktivitami, pričom za prekážku tejto formy starostlivosti súd považoval aj problematiku a nedostatočnú komunikáciu rodičov maloletého dieťaťa.

3. Krajský súd v Trnave rozsudkom sp. zn. 11CoP/43/2022 z 26. júla 2022 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zamietnutia návrhu a v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania potvrdil ako vecne správny stotožniac sa s odvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku). O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd poukázal na to, že hmotnoprávnou podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností je zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výkon rodičovských práv a povinností za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane rodičov maloletého alebo na strane maloletého, alebo objektívne - vývojom objektívnych okolností. Úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu sa uskutočňuje podľa stavu zisteného v čase rozhodovania súdu. Po tejto úprave však môžu nastať zmeny tak v pomeroch rodičov, ako aj v pomeroch maloletého dieťaťa, odôvodňujúce zmenu pôvodného rozhodnutia súdu, prípadne dohody rodičov. Iba zmena závažnejšieho charakteru môže byť dôvodom na takú zmenu rozhodnutia.

4. Podľa odvolacieho súdu pri úvahe o tom, či sa má zmeniť rozhodnutie alebo dohoda rodičov, je treba mať na zreteli záujem dieťaťa na jeho riadnej výchove, pri rešpektovaní stálosti výchovného prostredia. Zmena doterajšieho výchovného prostredia je odôvodnená najmä vtedy, keď doterajšie výchovné prostredie už nezabezpečuje priaznivé podmienky pre plnohodnotný vývoj a rozvoj maloletého dieťaťa. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel podľa odvolacieho súdu k správnej závere, že nie je v záujme maloletého T., aby bol zverený do osobnej starostlivosti otca, prípadne do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. Súd sa podrobne zaoberal skúmaním záujmu maloletého dieťaťa, zisťoval jeho názor, pričom s prihliadnutím i na ochorenie dieťaťa vychádzal zo záverov vykonaného znaleckého dokazovania, z ktorého vyplynulo, že v záujme maloletého dieťaťa je, aby bol ponechaný v osobnej starostlivosti matky. Na správnosti tohto záveru nič nemení ani to, že maloletý sa fakticky nachádza v osobnej starostlivosti otca, čo posúdil tak súd prvej inštancie ako i znalkyňa, pričom ako vhodnejšie pre maloletého sa javilo výchovné prostredie u matky, kde sú síce na maloletého kladené vyššie nároky, čo môže vyvolávať u neho nevôľu, avšak toto prostredie viac eliminuje prípadnú stagnáciu maloletého.

5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie otec maloletého. Prípustnosť dovolania odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) Civilného sporového poriadku. Tvrdil, že súdy nižších stupňov vo svojich rozhodnutiach neposkytli také odôvodnenie svojich súdnych rozhodnutí, ktoré by jasne a zrozumiteľne dalo odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Súdy nižších stupňov sa vo svojich rozhodnutiach dostatočne nevysporiadali s opakovane napádanou skutočnosťou, že rodičia už niekoľko rokov fakticky vykonávajú starostlivosť o maloletého formou striedavej starostlivosti a maloletý nie je nijako ukrátený na svojom telesnom ani duševnom zdraví. Namietal, že súdy vo svojich rozhodnutiach vôbec neprihliadli na maloletého ako na dieťa s aspergerovým syndrómom, ale práve naopak, nazerali na maloletého ako na zdravé dieťa, ktoré trávi rado čas v spoločnosti s ostatnými deťmi. Maloletý je už vo veku, kedy dokáže povedať, s kým chce tráviť svoj čas, pričom uprednostňuje trávenie času u svojho otca, u ktorého má

svoj pokoj a nikto ho nevyrušuje, t. j. ani matka a ani brat J.. Otec, na rozdiel od matky, berie vážne jeho názory a želania. Otec sa pritom o maloletého stará už cca od februára 2020 a maloletý u neho trávi cca 90% svojho času.

6. Dovolateľ namietal, že súdy nižších stupňov neuviedli, ako zohľadnili názor maloletého, ktorý má už 13 rokov, a teda je aj napriek svojej diagnóze schopný svoj názor vyjadriť. Poukázal na to, že znalkyňa sa nevyjadrila k otázke, čo by mal otec zmeniť v prístupe k výchove maloletého, aby bol vhodným sa oňho postarať v striedavej starostlivosti. Namietal tiež, že znalkyňa L.. I. W., L.. nemala ku dňu vypracovania znaleckého posudku č. 30/2021 (22. októbra 2021) uzatvorené poistenie zodpovednosti za škodu a súdy prvej a druhej inštancie sa s predmetnou vadou predloženého znaleckého posudku nevysporiadali.

7. Vo vzťahu k posúdeniu vhodnosti striedavej starostlivosti poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1554/14 a I. ÚS 2482/13 a na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Prešove a Krajského súdu v Trnave.

8. Podľa dovolateľa rozhodnutie v tomto konaní záviselo od vyriešenia nasledovných otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené alebo boli riešené odchyľne:

a) V prípade, ak obaja rodičia fakticky vykonávajú úpravu práv a povinností vo vzťahu k maloletému formou striedavej osobnej starostlivosti, je súd rozhodujúci o úprave práv a povinností k maloletému povinný rešpektovať takúto konkludentnú a vykonávanú dohodu rodičov, a to najmä za situácie, ak sú obaja rodičia rovnakou mierou schopní a ochotní sa starať o výchovu detí, ich zdravie, telesný, citový, rozumový a mravný vývoj a keď tieto deti majú k oboj rodičom rovnaký hlboký citový vzťah?

b) Je pravidlom, ak sú obaja rodičia rovnakou mierou schopní a ochotní sa starať o výchovu detí, ich zdravie, telesný, citový, rozumový a mravný vývoj a kedy tieto deti majú k oboj rodičom rovnaký hlboký citový vzťah, ich zverenie do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov?

9. Za situácie, keď maloletý trávi u otca 90 % času by nariadenie striedavej osobnej starostlivosti malo byť pravidlom, pričom by len došlo k zosúladieniu stavu právneho a faktického, teda k odobreniu už realizovanej formy starostlivosti.

10. Matka maloletého v písomnom vyjadrení k dovolaniu považovala dovolanie za nedôvodné a navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol, resp. zamietol.

11. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci upravenej v Civilnom mimosporovom poriadku. Vzájomný vzťah medzi Civilným mimosporovým poriadkom a Civilným sporovým poriadkom je vymedzený v § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 Civilného mimosporového poriadku neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci zverenia maloletého do starostlivosti niektorého z rodičov, prípustnosť dovolania otca maloletého bola posudzovaná podľa ustanovení Civilného sporového poriadku.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku), po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá Civilného sporového poriadku) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

13. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

14. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

15. V zmysle § 419 Civilného sporového poriadku je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 alebo § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania je potrebné dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod.

16. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 Civilného sporového poriadku).

17. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

18. Dovolateľ v podanom dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, podľa ktorého je dovolanie prípustné, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Ustanovenie § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

20. K prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku je potrebné uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESĽP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

21. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

22. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo

k ním tvrdenej vade zmätočnosti, pričom jeho námietky smerovali voči nedostatkom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

23. Posúdením a vyhodnotením rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií v ich vzájomnej jednote dospel najvyšší súd k záveru, že odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku odvolateľa sa vysporiadal s právne relevantnou argumentáciou adekvátne a preskúmateľne, pričom je potrebné zvýrazniť, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal vyhodnotením všetkých dôkazov a skutkových okolností a svoje právne závery podrobne vysvetlil a odôvodnil, pričom odvolací súd konštatoval správnosť dôvodov súdu prvej inštancie a v odôvodnení rozsudku na ne mimo iného odkázal. Obsah spisu neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že súdy nižších inštancií svoje rozhodnutie odôvodnili nedostatočne, že sa nezaoberali názorom a želaním maloletého, resp. že na neho nahliadali ako na zdravé dieťa a nie ako na dieťa s aspergerovým syndrómom. Dôvody, ktoré viedli odvolací súd k rozhodnutiu potvrdzujúcemu rozsudok súdu prvej inštancie, sú v napadnutom rozhodnutí vyjadrené jasnou a zrozumiteľnou argumentáciou nevzbudzujúcou pochybnosti o tom, že odvolací súd sa vecou riadne zaoberal, odvolacie námietky otca maloletého starostlivo posúdil a pri rozhodovaní mal na zreteli záujem maloletého dieťaťa. Súdy nižších inštancií neopomenuli skutočnosť, že maloletý je dieťaťom s aspergerovým syndrómom a posudzovali aj jeho vyjadrenia a želania vo vzťahu k otázke, ktorému z rodičov chce byť zverený do osobnej starostlivosti. Súdy oboch nižších inštancií vzali do úvahy aj skutočnosť, že maloletý trávi väčšinu svojho voľného času u otca a svoj záver o tom, že výchovné prostredie u matky je pre maloletého priaznivejšie, riadne vysvetlili (prikloniac sa k záverom vykonaného znaleckého posúdenia) a ozrejmili svoj záver, z akých dôvodov návrhu otca na zmenu zverenia maloletého nevyhoveli.

24. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Najvyšší súd tiež poukazuje na to, že z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu (účastníka konania) nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

25. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie podané navrhovateľom podľa ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku nie je prípustné.

26. Dovolateľ v podanom dovolaní ďalej uplatnil aj dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

27. Dovolanie prípustné podľa § 421 Civilného sporového poriadku možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

28. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku môže byť len otázka právna (nie otázka skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo od aplikácie a interpretácie procesných ustanovení právnej normy). Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou v dovolaní nastolená.

29. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie

odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku).

30. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

31. Dovolateľ formuloval dve otázky, od vyriešenia ktorých malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu. Prvú otázku vymedzil tak, že či v prípade, ak obaja rodičia fakticky vykonávajú úpravu práv a povinností vo vzťahu k maloletému formou striedavej osobnej starostlivosti, je súd povinný rešpektovať takúto konkludentnú a vykonávanú dohodu rodičov, a to najmä za situácie ak sú obaja rodičia rovnakou mierou schopný a ochotný sa starať o výchovu detí, ich zdravie, telesný, citový, rozumový a mravný vývoj a keď tieto deti majú k oboj rodičom rovnaký hlboký citový vzťah.

32. Dovolateľom nastolená otázka nie je takou dovolacou otázkou, akú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Vo vzťahu k prejednávanej veci ide o hypotetickú (akademickú) otázku, ktorú v okolnostiach daného prípadu nie je možné zodpovedať, resp. jej zodpovedanie by mohlo mať len formu teoretických konštrukcií a nemohlo by viesť ku konkrétnemu riešeniu významnému pre prejednanú vec. Keďže v konaní nebola predmetom dokazovania, a teda ani nijako nebola preukázaná údajná dohoda rodičov maloletého, potom otázka, či súd rozhodujúci o úprave práv a povinností k maloletému je povinný rešpektovať takto vykonávanú dohodu rodičov rešpektovať, nie je v okolnostiach tohto dovolacieho konania otázkou, na zodpovedaní ktorej by spočívalo dovolaním napadnuté rozhodnutie. Právne posúdenie veci odvolacím súdom z takto deklarovaného skutkového stavu nevychádzalo. Dovolateľom tvrdený faktický stav nemožno automaticky prirovnávať k existencii konkludentnej dohody. Tiež je potrebné poznamenať, že v prípade existencie dohody medzi rodičmi by zrejme súd v konaní vo veciach starostlivosti o maloletých rozhodoval o schválení takejto dohody, pričom v tomto prípade sú nepochybne názorové stanoviská matky a otca maloletého rozdielne.

33. Druhú otázku nastolenú dovolateľom (či v prípade, ak sú obaja rodičia rovnakou mierou schopní a ochotní starať sa o výchovu detí, ich zdravie, telesný, citový, rozumový a mravný vývoj, a tieto deti majú k oboj rodičom rovnako hlboký citový vzťah, je pravidlom ich zverenie do striedavej osobnej starostlivosti oboch z rodičov) nemožno považovať za otázku právnu, pretože jej riešenie ťažiskovo nespočíva v aplikácii a interpretácii právnej normy, ale dôraz sa tu kladie na hodnotenie predpokladaných skutkových okolností, definovaných všeobecne a neurčito, ktoré môžu jasny a určitý rozmer nadobudnúť až v individuálnych skutkových okolnostiach konkrétneho prípadu. Odpoveď na takto formulovanú otázku primárne nemožno získať výkladom právnej normy, ale bude závisieť od hodnotenia nezameniteľných a osobitých skutkových okolností každej prejednávanej veci.

34. Dovolateľ tiež vo vzťahu k posúdeniu vhodnosti striedavej starostlivosti poukazoval na rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky a rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Prešove a Krajského súdu v Trnave.

35. Podľa názoru najvyššieho súdu, ktorý bol vyjadrený v publikovanom rozhodnutí R 71/2018, za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1. 1. 1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikatórne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v

ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok zásadného právneho významu, treba do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu zahrnúť aj rozhodnutia publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovisk vydávanej Najvyšším súdom ČSFR, Najvyšším súdom ČR a Najvyšším súdom SR v dobe do 31. 12. 1992, ako aj rozhodnutia uverejnené v Zborníkoch stanovisk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR vydaných SEVT Praha v rokoch 1974 (č. I, 1965 - 1967), 1980 (č. II, 1964 - 1969) a 1986 (č. IV, 1970 - 1983), pokiaľ sú stále použiteľné (najmä z hľadiska ich súladu s hodnotami demokratického právneho štátu) a neboli prekonané neskoršou judikatúrou. Napokon vzhľadom na čl. 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku je potrebné za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať aj rozhodovaciu prax ďalších najvyšších súdnych autorít, a to Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie.

36. Z uvedeného je zrejmé, že rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, na ktoré dovolateľ poukazoval, pod pojem ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nespádajú. Je tiež nepochybné, že do nej nemožno zahrnúť ani rozhodnutia súdov nižších súdnych inšancií, teda rozhodnutia krajských súdov, ktoré dovolateľ zmienil v dovolaní.

37. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom nastolené otázky a ním zvolená argumentácia na preukázanie dovolacieho dôvodu, ktorý mal spočívať v nesprávnom právnom posúdení veci, obsahovo a významovo nezodpovedá požiadavkám pre vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku v spojení s § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

38. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie navrhovateľa v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, odmietol podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

39. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s ustanovením § 52 Civilného mimosporového poriadku a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.